

משהו מיוחד בתרבות יהודי חלב?

מאת אברהם כהן-טאויל ז"ל

(מתוך הספר יהדות חלב בראי הדורות*)

שירת הבקשות

השאלה העומדת לפניי היא, מה מיוחד יהדות זו? מה היא תרומתה הייחודית של יהדות

חלב? האם יש משהו מיוחד בתרבות יהודי חלב?

כשאני אומר "תרבות", אני מתכוון לאווירה, לאורח החיים, לסגנון החיים, לערכי היסוד, ליחסי האנוש, למאויים ולאידיאליים. לעניות דעתי, יש משהו מיוחד בתרבות יהודי חלב, ואתן רק דוגמה קטנה: יהודי חלב הצטיינו בזימרה, בפיזמונים וב-"שירת הבקשות". ושירתם מגוונת: שירת היחיד ושירת הציבור, שירה דתית ושירה לאומית, שירי קודש ושירי חול, לכל המסיבות ולבל האירועים, בבית ובבית הכנסת, בשבתות ובימים טובים, בברית מילה ובבר מצווה, באירוסין ובחתונה. אוצר עצום של שירה וזימרה, ומעל לכול "הבקשות" - אלה, הנאמרות בבית הכנסת בלילות שבת לאחר חצות הלילה ולפני עלות השחר. אינני עומד כאן על הצד המוסיקלי של הדברים, אלא על ההיבט הערכי.

תארו לעצמכם אבות ובנים, גדולים וקטנים, נערים וזקנים, קמים עם שחר לבית הכנסת ושרים בצוותא "בקשות". כמה זה מעלה את האדם ומרומם את נפשו! זו תרבות טובה. הבה נשווה זאת לתרבות זמננו, הפסיכית והמגוונת: בידוד קל, סרט מתח, קומדיה או טרגדיה • וכל זאת בצפייה מתוך ישיבה בכורסת הטלוויזיה, המשתקת את הגוף ואת הנפש. ולעומת זאת, הנה ב"בקשות" יש פעילות, יש הזדהות, יש עליית נשמה. ויודגש כאן: לשיר את שירת ה"בקשות" קמו לא רק תלמידי חכמים וחסידיו הדור, אלא גם, ובעיקר, בעלי מלאכה, סוחרים ואנשי מעשה.

* ספר יהדות חלב בראי הדורות יצא לאור בידי המרכז בשנת תשנ"ג - 1993